

Ras och Avelsspecifika Strategier för SPHK: s rasklubb för Alaskan Malamute (RAS)

Svenska Kennelklubbens Kennellfullmäktige har beslutat att det för varje hundras skall finnas en rasspecifik avelsstrategi.

Fastställd av Svenska Kennelklubbens Avelskommitté 2005-09-06

Arbetet med RAS har pågått i snart 2 års tid. Rasklubbens medlemmar har under arbetets gång informerats i klubbtidningen Polarhunden om vad RAS innebär och uppmanats att komma med synpunkter. Information har även förmedlats till medlemmarna på de träffar som klubben anordnat. En uppfödartreff avhölls i maj 2004 för ytterligare diskussioner avseende ras och avelsspecifika strategier. Det färdiga förslaget har under 6 veckor legat ute på klubbens hemsida för medlemmarnas kännedom och möjlighet till yttrande. Ytterst små förändringar har gjorts i det ursprungliga förslaget.

Årsmötet godkände förslaget i Särna den 24 feb. 2005.

Innehållsförteckning

Historia	1
Alaskan Malamutens historia i Sverige.....	3
Övergripande målsättningar	3
Exteriör och funktion	4
Mentalitet; mindre aggressivitet.....	4
Pälsar; något längre och tjockare.	4
Vinklar: har förbättrats.	4
Dessa företeelser/detaljer bör vi förbättra inom rasen.	4
Hur nå målet:.....	5
Mentalitet och hälsa	5
Hur nå målet:.....	5
Bruksegenskaper	6
Hur nå målet:.....	6
Registreringsstatistik och inavelsgrad.....	6
Hälsa.....	7
Resultat röntgen och ögonlysning.....	7
Antal hundar som är HD, AD-röntgade samt ögonlysta:.....	8
Hur nå målet:.....	8

Historia

Vad är en Alaskan malamute? Några av de vanligaste svaren är: en polarhund, en draghund, en spetshund, en brukshund, en hund för friluftsintrösserade... På frågan kan det finnas många svar. Försöker vi titta bakåt i historien och konstatera fakta, vet vi att 1935 erkändes Alaskan Malamute som ras av Amerikanska Kennelklubben. En person som skall ha ett stort erkännande för detta är Eva B. Seeley som ägnade större delen av sitt liv till att arbeta med och för polarhundar.

Samtidigt måste vi konstatera att rasen, Alaskan Malamute, som den är idag är en rekonstruktion av den stora inhemska drag- och frakthund som hade sitt ursprung från området runt Norton Sound och Kotzebue, i nord västra delen av Alaska.

Ras och Avelspecifika Strategier för SPHK: s rasklubb för Alaskan Malamute (RAS)

Under 1920-talet började arbetet med att samla in de hundar som motsvarade bilden av inuiternas tunga frakthund och att försöka återskapa densamma. De som framför allt deltog i detta arbete var Arthur Walden med kennel Chinook, Milton och Short Seeley som övertog kennel Chinook samt Allan Alexander. Hundarna som blev basen i rasen Alaskan Malamute hämtades från hela norra delen av Nordamerika – det viktiga var att de överensstämde med ”bilden” av den kraftiga, polara drag- och frakthunden. Även om uppfattningen av hur malamuten skulle se ut varierade så efterstävade de flesta som ville ha en malamute, kraftfulla bra fungerande slädhundar.

Enligt beskrivningar från upptäcktsresande och handelsmän hade inuitstammen Mahlemiuts som levde i detta område en förhållandevis stor och kraftfull draghund. Sällan hade dessa inuiter (eskimåer) några stora hundspann. Ofta kunde kvinnor och män vara insända framför slädarna tillsammans med hundarna.

Flera olika varianter av den polara spetshunden utvecklades i de norra delarna av området mellan Grönland, norra delen av Asien och Nordamerika. Alla hade sitt ursprung i de uråldriga hundarna som följde människan i hennes vandringar och färder i detta väldiga område med sin början för 6-7000 år sedan.

Inuiternas hund av malamute-typ är det som blivit förebilden till dagens Alaskan malamute, de var inte renrasiga i vår bemärkelse, de hade givetvis heller inte stamtavla. Det som framför allt format dem var deras förmåga att överleva i ett kärvt polarklimat med begränsad tillgång till föda, deras förmåga att arbeta hårt samt samarbetsförmåga både med människan och med andra hundar.

Hundarna användes troligen både för jakt, klövjning och att dra slädar. Det är omtalat att Mahlemiuterna behandlade sina hundar väl och att de också fick komma in i hyddorna. Förmodligen var individerna någorlunda lika i typ.

Den stora guldruschen ledde till en stor efterfrågan på slädhundar samtidigt som alla möjliga hundar blandades med varandra. Också de populära slädhundstävlingarna gjorde att mindre, lättare och snabbare huskies korsades med de tyngre frakthundarna.

Man brukar tala om 2, ibland 3 grundläggande linjer inom rasen Alaskan malamute:

Kotzebue line – stammar från Arthur Waldens hundar som togs över av Seeleys och deras Chinook kennel i USA. De flesta hundar som användes i de amerikanska Antarktiska expeditionerna kom från kennel Chinook.

Kotzebue-hundarna var inte så stora och karakteriserades av bra huvud med proportionerliga kroppar. De var inte så aggressiva och kunde därför hanteras lättare i spann. Hundarna var oftast grå-vita.

M'Loot line – Paul Voelker hundar registrerades aldrig men grundande M'Loot linjen som finns bakom många stamtavlor, bland annat kan nämnas kennel Silver Sled. M'Loot var större hundar, ofta lite rangliga, men med bra fronter. En tendens till stora öron och långa nosar fanns. Dessa hundar hade ofta större aggressivitet med slagsmålstendenser.

Hinman (eller Hinman – Irwin) – denna ”linje” representerade endast av några få hundar men hade ändå betydelse för rasens kvalitet. Hinman linjen i kombination med M'Loot och Kotzebue formade Husky-Pak kennel.

Ras och Avelspecifika Strategier för SPHK: s rasklubb för Alaskan Malamute (RAS)

Gemensamt för linjerna är att när vi tittar tillbaka på de första hundarnas stamtavlor så dyker ”okänd” upp i registreringarna.

Alaskan Malamutens historia i Sverige

Till Sverige införde Ulf Kronudd den första malamuten 1976, en hane vid namn Kodiak (N00657/76) från J. Kiönig, Norge, senare kennel Okiluk. Kodiak användes aldrig i avel. Tiken Lupa från Italien hämtade Kronudd i Finland 1976. Hanen Wakon´s Talook Okiluk (far till Kodiak) från Norge användes i avel med Lupa 1977 (A-kullen), 1978 användes Athok från Norge (bror till Kodiak) också på Lupa (B-kullen). Hanen Jeremy Vom Mount-Kinley importerades från Tyskland 1979 och användes i avel på Lupa 1980 (C-kullen). Nämnas kan också Adak Snowball (född 1978, mexikansk uppfödare) svenskregistrerad 1983. Under sin aktiva period som uppfödare (Kennel Chinook) hade Kronudd kullar från A-S.

Redan 1977 tog Håkan Dellarp från Boden in två hundar från Kennel Alvaasen i Norge. Dessa två hundar användes dock inte i avel eftersom linjen var bärare och också drabbad av nerv- och muskelsjukdom. Dellarp importerade senare hundar direkt från USA och kennel Wyvern 1978. De två första var hanen W. Jongleur och tiken W. Kudlookto. Därefter togs tiken W. Lorelei in. Dellarps kennelnamn var Depeer och han hade fyra valpkullar.

Jack Andersen var aktiv förare som också tillhörde de första i Sverige med malamuter från Topkok´s Dark Ino (Moen, Norge) 1979 och Topkok´s Great Kayla 1980. Andersen hade tre kullar under sin period som malamuteuppfödare.

Samtidigt med Andersen tog Veijo Ahonen in en hane från Finland vilken kallades Grizzly. Denna hund har ej använts i avel.

Därefter tillkom ett flertal malamuteägare och uppfödare. Vi kan konstatera att linjemässigt har Sverige haft stor påverkan från Norge och det är först under slutet av 1900-talet och början av 2000-talet som svenska uppfödare genetiskt försökt hitta nytt blod.

Idag befinner vi oss 25-30 generationer från ursprungshundarena i slutet av 1920-talet. Frågan är hur vi förvaltar arvet samtidigt som vi lever upp till rasstandarden? Eller som någon uttryckt det, fritt översatt: ”det gäller inte att avla en bättre malamute utan att avla så bra som en malamute”.

/Christer Afséer enligt uppdrag av styrelsen för rasklubben Alaskan Malamute.

Övergripande målsättningar

Att i enlighet med Svenska Polarhundklubben och Svenska Rasklubben för Alaskan Malamute stadgar:

- Väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässigt samt exteriört fullgoda hundar.
- Bevara och utveckla rasens specifika egenskaper.
- Verka för utveckling till praktiskt bruk av rasen som bland annat draghund.

Ras och Avelspecifika Strategier för SPHK: s rasklubb för Alaskan Malamute (RAS)

Exteriör och funktion

Dagens svenska malamuter är enligt domare av bra kvalitet och är bra mentalt. Det har skett en positiv utveckling på följande områden:

Mentalitet; mindre aggressivitet.

Pälsar; något längre och tjockare.

Vinklar; har förbättrats.

Nuvarande problem

Dessa företeelser/detaljer bör vi förbättra inom rasen.

Rörelser: Fortfarande ser vi alltför många malamuter med ett kort och lojt trav. Malamuten måste ha ett naturligt effektivt och vägvinnande trav som visar på spänst, kraft och framåtanda. Med bra påskjut i steget.

Benstomme: Undvik en utveckling mot malamuter med otillräcklig massa eller benstomme. Malamuten skall ej förväxlas med en husky.

Klent bakparti: Bakdel och lår skall vara breda och muskulösa för att kunna ge ett bra påskjut i travet.

Svansföring: Svansen är malamutens adelsmärke. Den får varken vara hårt rullad eller ligga platt mot ryggen. Den skall vara välpälsad och likna en vajande plym.

Tänder: Tandförluster förekommer inom rasen och det bör uppmärksammas så att vi inte får tandlösa hundar.

Pälsar: På senare tid har framförallt hundar från sydligare länder uppmärksammas med en icke rastypisk, lång, fluffig "showdog" päls som ser snygg ut men som inte är förenlig med ett polart klimat. Malamutens päls skall enligt rasstandarden vara "tjock med grova täckhår, aldrig lång och mjuk".

Målsättning: Målsättningen är att uppfylla rasstandarden, sprida kunskap och information om den och att få uppfödare att följa den. Rasklubben vill undvika en uppdelning av rasen i två typer, en "showtyp" och en "brukstyp". För att bli svensk utställningschampion krävs förutom tre certifikat även ett dragprov som för närvarande är två gånger tre mil på två dagar. Där den sammanlagda tiden inte får överstiga mer än 25 % av vinnande tid – dog max 6 timmar. Under natten skall hunden sova utomhus.

För övrigt skall den ursprungliga funktionen som släd- och brukshund bevaras. Malamuten är ämnad för ett liv i polara trakter och för att dra tung last över långa distanser.

Ras och Avelspecifika Strategier för SPHK: s rasklubb för Alaskan Malamute (RAS)

Hur nå målet:

- Genom att informera.
- Anordna rasträffar och uppfödarträffar där malamuteägare, valpköpare och uppfödare görs medvetna om rasens exteriör och funktion.
- Medverka på de domarkonferenser som hålls i Svenska Polarhund klubbens regi tillsammans med de tre andra polara raserna.

Mentalitet och hälsa

Alaskan Malamute hunden skall vara tillgiven och vänlig och är ingen enmanshund. Den skall vara trogen, kamratlig och lekfull när det passar. Som vuxen imponerar den med sin värdighet. Aggressivitet mot andra hundar är ej önskvärt. Malamuten ska vara socialt stabil och bör kunna arbeta i flock tillsammans med människan. Malamuten är en stor och kraftfull hund som kan ställa till med stor skada om den är aggressiv, därför anser vi att man bör stävja detta i så stor utsträckning som möjligt för att våra hundar ska fungera i det moderna samhället.

Nuläget: malamuterna har de senare åren blivit mer hanterbara (användarvänliga), mindre slagsmålsbenägna samt mentalt stabilare än tidigare. Det finns inga vetenskapliga belägg för detta. Men den allmänna meningen är att malamuten har blivit mer lätthanterliga gentemot vad den var för 10-15 år sedan. Detta märks då framförallt vid våra träffar, vid körning/tävlingar.

Målsättning: Rasklubben arbetar för att vi ska få en MH-profil för våra hundar. Till och med september 2004 var 12 malamuter MH-beskrivna (Mentalbeskrivning Hund). I dagsläget (okt. 29-2008) är 29 olika malamuter MH-beskrivna. Det krävs att minst 30 hundar beskrivs för att rasen ska få en egen profil. Målsättningen är att inom en 2-5 års period ha 50 hundar beskrivna. Malamutens mentalitet är mycket viktig för rasens användningsområde. Målsättningen är att främja malamutens sociala egenskaper och inte avla på för rasen mentalt otypiska hundar.

Hur nå målet:

- Genom att uppmana och informera våra hundägare att genomföra MH-beskrivning för att kunna utveckla en egen ras profil.
- Att man inte bör avla på mentalt ostabila hundar, och att uppfödarna bör vara kritiska till sin egen avel vad det gäller rasens sociala egenskaper.
- Att utbilda och informera exteriördomare och provtagningdomare om rasens mentalitet genom kontinuerligt återkommande domarkonferenser.

Ras och Avelsspecifika Strategier för SPHK: s rasklubb för Alaskan Malamute (RAS)

Bruksegenskaper

Malamuten är ett bruksdjur som är framavlade för att arbeta som slädhund i polara trakter och då inte för snabba löp utan för att dra tung last längre sträckor. Hundarna användes för att transportera människor, byten och materiel i sträng kyla och ofta i ospårad terräng.

Nuläget: Idag testas våra hundar genom ett draghundsprov där man kör 2x3 mil med vikt och där hundarna skall ligga ute under natten. Efter att det uppkommit diskussioner hur bra denna form av draghundsprov är, har styrelsen för rasklubben tillsatt en särskild draghundskommitté (maj -04) som ska utreda om detta är ett bra och rättvist test samt möjliga alternativ till det befintliga provet. Mellan åren 1993 och 2004, har 178 malamuter uppnått godkänt dragprov. Vi har märkt en tendens under senare år att det är fler hundar som klarar dragprovet.

Draghundskommitténs arbete resulterade i nya meriteringsregler från 2007-01-01. Tidskraven och vikten ändrades samt en ny test (A-test) introducerades. I dagsläget (okt. 29, 2008) har 163 av 279 uppnått godkänt dragprov efter nya meriteringsreglerna (58 %)

Under vintersäsongen anordnar rasklubben en utbildningsvecka (Malamuteveckan) där man kör med sina hundar under ordnade former. På kvällarna anordnas olika seminarier där medlemmarna utbildas i bland annat fjällsäkerhet, går igenom och testar slädar, kök, kläder etc. I samband med Malamuteveckan körs vårt årliga klubbmästerskap.

Målsättning: Att få flera hundägare att testa sina hundars dragegenskaper.

Hur nå målet:

- Genom att bland annat öka tillgänglighet på polarhundsproven. (Idag kan de som vill göra ett draghundsprov 2x3 mil göra det vid 3-5 tillfällen/tävlingsäsong)
- Genom att informera malamuteägarna om hur man går tillväga för att meritera sina hundar, samt få igång valpköpare att bruka sina hundar på ett ändamålsenligt sätt.
- Meriteringsreglerna är igen uppe till diskussion. SPHK har skickat ut en remiss till de 4 rasklubbarna. Rasklubbarna ska diskutera under 2008 och ska komma med sina synpunkter till moderklubben senast 2009-04-01.

Registreringsstatistik och inavelsgrad

Registreringsår	Antal reg. hundar Svenskfödda + importer	Antal kullar	Genomsnittlig Kullstorlek	Inavelsgrad
1994	98	17	5,8	6,1
1995	90+1 = 91	13	6,9	2,5
1996	51	10	5,1	5,9
1997	60	13	4,6	6,2
1998	110 + 1 = 111	20	5,5	5,6
1999	111+0 = 111	19	5,8	6,4
2000	76 + 6 = 82	15	5	3,9

Ras och Avelsspecifika Strategier för SPHK: s rasklubb för Alaskan Malamute (RAS)

2001	89 + 4 = 93	19	4,7	3,5
2002	143 + 7 = 150	25	5,7	1,8
2003	118 + 5 = 123	19	5,2	2,2
2004	207+11= 218	30	6,9	1,8
2005				
2006				
2007				
2008				

Statistiken bygger på antalet registrerade hundar i SKK. Från 1997 och tidigare har det förekommit importhundar men då dessa ej alltid omregistreras i SKK så finns det inga tillförlitliga siffror om hur många hundar som importerats under dessa år.

Inavelsgraden har under senare år sjunkit och är nu nere på en acceptabel nivå. För att behålla den genetiska variationen är det av största vikt att hålla inavelsgraden på populationsnivå under 2,5.

Hälsa

Hälsoläget har bedömts med utgångspunkt från uppfödarenkäter (de som haft en reg. kull mellan 1998-2002 36 st enkäter, svarsfrekvens 18 st = 50 %, omfattar ca 340 hundar) enklare hälsoenkät till samtliga medlemmar i rasklubben år 2004 (225 st., svarsfrekvens 46 st. = 20 % omfattar ca 88 hundar) samt försäkringsbolagens skade och sjukdomsfrekvens under åren 1998-2002 (Agria, If, Folksam och Sveland)

HD/AD resultat från SKK: s register under åren 1998-2004, ögonlysningsresultat från 1 juni, 2002.

Nuläge: Antal HD/AD röntgade hundar visar en nedåtgående tendens liksom antalet ögonlysta hundar.

Resultat röntgen och ögonlysning

Avser hundens registreringsår, alltså inte det år hunden är undersökt. Import hundarna ingår ej i denna tabell

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
HD A	88,0%	65,0%	45,0%	50,0%	73,0 %	
HD B	8,0%	12,5%	38,0%	22,2%	17,0%	
HD C	2,7 %	19,0%	10,0%	14,8%	4,8%	
HD D	0,0%	4,0 %	6,9%	14,8%	4,8%	
AD Utan anmärkning	100,0%	91,0%	96,0%	100,0%	100,0%	
AD med anmärkning	0,0%	9,0 %	4,0%	0,0%	0,0%	
Ögonlys. med anmärkning	2 st av 20	3 av 25	Ingen anm.	Ingen anm.	Ingen anm.	
Ant. ögonlys. Med anm. i %	10 %	12 %	0 %	0 %	0 %	

Antal hundar som är HD, AD-röntgade samt ögonlysta.

Reg. år	Ant. HD rönt.	Ant. i %	Ant. AD rönt.	Ant. i %	Ant. Ögonlys.	Ant. i %
1998	36/110	32,7%	29/110	26,4%	20/110	18,2%
1999	48/111	43,2%	45/111	40,5%	25/111	22,5%
2000	29/76	38,2%	25/76	32,9%	17/76	22,4%
2001	28/89	31,5%	26/89	29,2%	19/89	21,3%
2002	41/143	28,7%	32/143	22,4%	22/143	15,4%
2003						

Röntgen och ögonlysningsresultat baseras på resultat fram till och med augusti 2004. Resultaten från 2003 gäller så få hundar att de ej tagits med.

Det allmänna hälsoläget bedöms som gott. Antalet skadetillfällen avseende bitskador har ökat i frekvens i försäkringsbolagens statistik. Vad är den bakomliggande orsaken, slagsmål inom spannet/den egna flokken, en allmänt ökad slagsmålsbenägenhet eller bristande socialisering? Enstaka fall av hypotyroidism (bristande sköldkörtelfunktion) förekommer och det är känt sedan tidigare. Rapporter om kroniska mag/tarm inflammationer har inkommit till avelsrådet. Sporadiska fall av icke tidigare rapporterade ögonsjukdomar har uppmärksamats under senaste året (PRA, PPM, misstänkt fall av s.k. dagblindhet, plötslig blindhet utan fastställd diagnos).

Katarakter förekommer i låg frekvens men mörkertalet kan vara större då antalet ögonlysta hundar inte är stort.

Målsättning: Att öka antalet HD/AD röntgade och ögonlysta hundar till 50 % i varje årskull, den närmsta 5-års period. Ju fler djur som undersöks desto säkrare blir urvalet av avelsdjur. Samla information om i rasen förekommande sjukdomar. Eliminera/minska spridningen av genetiska defekter.

Hur nå målet:

- Kontinuerligt och fortlöpande registrera och informera om HD/AD och ögonlysningsresultat i klubbtidningen.
- Uppmana djurägare att rapportera in sjukdomsfall till avelsrådet.
- Informera uppfödare och valpköpare om vikten av att undersöka sina hundar.
- Avelsrådgivning och hjälp med utredning till de uppfödare som så önskar.
- Hälsoenkäter till medlemmarna i rasklubben vart 5: te år.
- Årlig uppföljning av försäkringsbolagens statistik
- Arbeta för en öppen dialog inom rasklubben avseende sjukdomar och defekter. Anordna en årlig rasträff för information, utbildning och diskussion.
- Utveckla kontakten med de nordiska ländernas rasklubbar/avelsråd för utökad informationsutbyte.

Denna ras och avelspecifika strategi gäller i 5 år (tom 2009) då den skall utvärderas och revideras. Delvis reviderad 2008-10-29.